У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 181. ВІВТОРОК, 6-го ЖОВТНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 6, 1970 No. 181. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 5 жовтня 1970

В АМЕРИЦІ

БЮДЖЕТ ЗСА НА ОБОРОННІ ЦІЛІ СТАНОВИТИМЕ на наступний рік 74,500.000.000 дол., себто на кругло один більйон більші, як у цьому році, але на яких 4 більйони менше, як передбачувано раніше, перед рішенням перевести радикальні бюджетові ощадності з уваги на інфляцію.

БЕЗРОБІТТЯ В АМЕРИЦІ ЗРОСЛО у місяці вересні до 5.5 відс., що дає 4.300.000 безробітних осіб у вересні, в порівнянні з 2,600.000 безробітних у січні ц. р. Але голова Ради економічних дорадників Президента, Пол МекКрейкен, звернув увагу, що в цифрі безробітних у вересні фігурують багато студентів, які після того вернулися до науки в університетах. Він висловив переконання, що в 1972 році Америка не матиме безробіття.

4-ЧЛЕННИЙ ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУД У ВАШИНГТОНІ ВИРІШИВ одноголосно, що прийнятий Конґресом і підписаний Президентом закон про обниження віку управнених до голосування з 21 року до 18 років життя — не противиться Конституції. Федеральний суд розглядав у цій справі скаргу 5-ох громадян з Ню Йорку, які закинули згаданому законові протикоституційність, тому, що в різних стейтах Америки обов'язує різний вік для голосуючих. Ця справа напевно опиниться ще перед Найвищим Судом.

У КОЛОРАДО СТАЛАСЯ в минулу п'ятницю пополудні велика летунська катастрофа: літак, яким летіли 36 членів футбольної рдужини, розбився об гору за 55 миль на захід від Денверу, після чого загорівся. Згинуло загалом 29 осіб, в тому числі 13 футболістів, пільот і дві стевардесси.

880 ДОБРОВІЛЬЦІВ РОЗПОЧАЛИ від понеділка 5 жовтня ц. р. діставати вишкіл для служби безпеки на пасажирських літаках. Всі добровільці мають за собою військову або поліційну службу. Загалом вишколять в Америці 2.500 мужчин для такої служби безпеки проти можливих повітряних піратів. Кожний з них виконуватиме службу на літаках по 3-4 місяці, після чого його заступить інший. Всі вони будуть у цивільних одягах й будуть озброєні.

ТИСЯЧІ КАЛІК В АМЕРИЦІ НЕ ВСИЛІ брати участь в загальних голосуваннях тому, що трудно їм дістатися до виборчих домівок, приміщених на поверхах шкіл або у будинках з дуже вузькими коридорами — стверджено з урядових кіл. Уряд проєктує таку суто технічну реформу переводження виборів в ЗСА, щоб усі, також каліки на рухомих кріслах, могли голосувати.

У СВІТІ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОН У ТАНТ ПРОГОЛОСИВ, що офіційний посередник Об'єднаних Націй для ізраїльсько - арабського замирення, дипломат Ґуннар Ярінґс вирішив, що в теперішній ситуації він не має чого робити в Ню Йорку й тому повернеться на свій пост амбасадора Швеції до Москви. Він приїде до Ню Йорку знову в другій половині ц. м. Ізраїль відмовився брати участь у мирових переговорах, поки Єгипет не заверне з Суеської смуги пересунених туди всупереч постановам перемир'я совєтських протилетунських ракет — чого Єгипет не хоче зробити.

КАМБОДЖА ОТРИМАЄ від Америки артилерію. Це станеться в межах обіцяної Камбоджі американської військової допомоги вартости 40 мільйонів дол. Старі гармати, що їх свого часу доставила Камбоджі Москва за володіння князя Нородома Сіянука, не придатні, бо не стало до них амуніції.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ЗСА ВТРАТИЛИ в минулому тижні дальших 14 літаків, що в сумі дає число 7.278 втрачених в Південній Азії літаків і гелікоптерів, почавши від 1961 року.

ПІВНІЧНИЙ В'ЄТНАМ ВІДКИНУВ пропозицію американських лікарів з Оклагоми, які заявили свою готовість виконувати безплатно медичну службу для американських військових полонених в Північному В'єтнамі. Дану петицію підписали 180.000 громадян з Оклагоми й їхня делеґація передала ту петицію делеґації Північного В'єтнаму на Паризькій конференції про В'єтнам.

В ЙОРДАНІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ пошуканки за головою партизанської - терористичної організації Народний Фронт для визволення Палестини, д-ром Ґеорґом Габашем, який сам себе називає звеличником китайського комуністичного „вождя" Мао Тсе-тунґа й одверто проповідує не тільки війну проти Ізраїлю, але й революцію проти режиму короля Гуссейна. Названа організація перевела була у вересні ц. р. схоплення чотирьох пасажирських літаків і пізніше знищення їх динамітом та виконала була подібні акти й у минулому.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ЗАКІНЧИВ УСПІШНО 9-ТИДЕННУ ПОДОРОЖ ПО ЕВРОПІ

Ноклонг, Ірляндія. — Президент Р. Ніксон закінчив свою 9-тиденну подорож до 5-ти европейських держав короткими відвідинами в Ірляндії, де він сполучив політичні наради з персональним сантиментом до країни походження своїх предків по стороні матери і предків дружини Президента Патриції. З Югославії през. Ніксон полетів був в минулу суботу, 2 жовтня до Мадриду, де на летовищі стрінув його голова еспанської держави, генералісімус Франсіско Франко. Це була перша за останніх 11 років візита американського президента в Еспанії. З уваги на дуже добрі взаємини, що їх Еспанія має з арабськими країнами та на спільне з Америкою стурбування Еспанії збільшеною морською силою Совєтів на Середземному морі — відвідини Ніксона в Еспанії підкреслили бажання ЗСА й Еспанії зберегти мир в середземноморському обширі. Ніксон перебував в Еспанії всього 11 годин і на відлетному заявив, що у взаєминах ЗСА й Еспанії „настала нова ера". Перелетівши з Еспанії до Британії — Ніксон перевів тільки 5 годин на британській території, і то не в самому Лондоні, а в підміській резиденції британського прем'єра Едварда Гіта в Чекерей. Туди ж вперше в історії Британії прибула королева Єлисавета на спільний обід з президентом Ніксоном, його дружиною і членами його почоту та британським прем'єром Гітом і його найближчими співробітниками. Розмова през. Ніксона з британським прем'єром Гітом стосувалася головно Близького Сходу та совєтської загрози в тому обширі. З британського летовища в Шеннон Президент перелетів до Ірляндії, де він відвідав цвинтар в Тімаго, де похоронений предок Президента Томас Мілгавс. Найголовнішою подією під час перебування Р. Ніксона в Ірляндії була його нарада з прибулими туди з Парижу головою американської делеґації на мирову конференцію про В'єтнам Дейвідом Брусом та його заступником Філіпом Габібом. За газетними твердженнями — американська делеґація виступить під кінець цього місяця з новими пропозиціями в справі замирення у В'єтнамі. Після куртуазійних відвідин, що їх през. Р. Ніксон склав ірляндському президентові Імонові де Валера в Дебліні — Президент мав відлетіти до Вашинґтону. На пресовій конференції, що її през. Ніксон відбув в Ірляндії з журналістами, які товаришили йому, Президент висловився дуже оптимістично про хід і вислід своєї подорожі. Він ствердив, що тепер існує в Европі куди краще зрозуміння ролі й цілей Америки у В'єтнамській війні та що всі свідомі того, що Америка пляново відтягається з тієї війни.

Білі етнічні групи в Америці починають організуватися для спільної мети

„Ню Йорк Таймс" у виданні з 5-го жовтня цього р. надрукував довший репортаж свого спеціяльного кореспондента Біллі Ковача з Клівленду про намагання Римо - Католицької Церкви зорганізувати білі етнічні групи, щоб спільно домагатись рівности громадянських прав та спільно їх обстоювати, подібно, як це роблять неґри. В репортажі стверджується, що власне під впливом руху неґрів збільшується свідомість білих етнічних груп щодо їхньої окремої культурної ідентичности, що вони все наполегливіше відкидають концепцію „перетомлюючого горщика" та підносять голос з домаганням належних їм прав в усіх ділянках суспільного життя, включно з урядом. Речник цих груп, мадярський іміґрант Йосиф Ф. Бауер, заявив, що білі етнічні групи це „дрімаючий велетень", пробудження якого може бути найбільш конструктивне, або найбільш трагічне для дальшого суспільного проґресу в Америці, залежно від того, серед яких обставин і для яких цілей він пробудеться та як це його пробудження прийме суспільність. В репортажі згадується також про можливість і заходи своєрідного альянсу білих етнічних груп з чорними, щоб спільно змагатись за рівноправність.

Округи УНС Аллентавська і Твердого Вугілля відбули організаційні наради і секретарський курс

Під час секретарського курсу Аллентавської Округи УНС. Сидять (зліва): Анна Іваєчко, Юлія Тхорик, Михайло Колодруб, заступниця гол. предсідника УНС Марія Душник, гол. радна Анна Гарас і Євгенія Працик. Стоять (зліва): гол. радний і керівник курсу Степан Гавриш, Марія Станґо, Стефан Муха, Іван Колтонюк, Анна Пипюк, Стефан Колодруб, Ольга Мушаста, Теодор Демчук, Стефан Іваєчко, Григорій Працик, Іван Драбік і Володимир Пицюк.

Нортгемтон, Па. (С.Г.). — В суботу 26-го серпня 1970 тут в залі УПЦ Успіння Пресвятої Богородиці відбувся секретарський курс получений з організаційними нарадами, а в неділю 27 вересня в залі Українського Клюбу св. Михаїла у Фреквіл відбулись організаційні наради, а опісля секретарський курс Шамокінської округи.

Секретарський курс Аллентавнської округи відкрила голова округи головна радна Анна Гарас привітанням о. мітрата Андрія Дворактвського, заступниці головного предсідника Марії

(Закінчення на стор. 3-ій)

В Єгипті бояться диктатури — створять колективний провід

Каїро. — За однозгідним твердженням західніх кореспондентів — загальний настрій серед керівних політичних діячів та високих старшин в Єгипті такий, що ніхто не хоче якогось одного „сильного мужа", як наступника померлого в минулому тижні президента Ґамаля Абделя Нассера. Тому припускають, що функції президента і прем'єра, що їх єднав в своїх руках Нассер, будуть тепер поділені і що в уряді будуть заступлені всі течії і представник армії. Нового президента вибере 360-тичленна Національне Зібрання в цьому або в наступному тижні. Можливо теж, що буде створене спеціяльне керівне тіло з участю всіх головних суперників до влади. На закулісову гру, щоб не допустити до диктаторської влади нікого з існуючих суперників, вказує політика керівного щоденника „Аль Ахрам", що його редактором є один із найбільш довірених людей Нассера, міністер народного керівництва Мохаммед Гассейн Гейдал: він кількакратно в тій газеті і в радіо подавав вістку про легку серцеву атаку, що її дістали під час похорону Нассера урядуючий віце-президент Анвар Садат, як теж його антагоніст, голова монопольної Арабської Соціялістичної Унії, найбільший русофіл Алі Сабрі. Хоча та вістка відповідала правді, проте ті обидва діячі урядували вже наступного дня. Загально думають, що інтенцією того щоденника було перестерегти проти приділювання будь-котрому з тих двох суперників всіх функцій Нассера. Гассан Гейдал підтримує теж колишнього віце-президента Захарію Мохеддіна, який проте не має великих шансів з уваги на свої прозахідні симпатії. Великий вплив, але малу популярність має міністер Самі Шараф, зв'язковий уряду з совєтськими генералами в Єгипті. Поважний вплив мають міністер внутрішніх справ Шараві Ґума й міністер військових справ, генерал Мохаммед Фавзі. З усіма ними нараджувався совєтський прем'єр Косиґін, як також голова американської делеґації Елліот Річардсон конферував з урядуючим віце-президентом Анваром Садатом, з міністром закордонних справ Ріядом і іншими арабськими лідерами.

Секретар оборони Лерд з високими старшинами відвідав Туреччину і Грецію

Атени. — Американський секретар оборони Мелвін Лерд у товаристві голови об'єднаних шефів штабу адмірала Томаса Мурера і шефа морських операцій адмірала Елмо Зумвейта відвідав наприкінці минулого тижня Туреччину і Грецію, прибувши туди з Неаполю, де під проводом президента Ніксона відбулася конференція високих старшин із південно-европейського штабу Атлантійського Союзу (НАТО) та старшин Шостої фльоти на Середземному морі. Коли президент Ніксон поїхав в дальшу подорож до Югославії, Еспанії й Британії в товаристві державного секретаря Вілліяма Роджерся і свого дорадника Генрі Кіссінґера, то Мелвін Лерд у товаристві названих найвищих морських старшин нараджувався в столицях Туреччини і Греції з тамошніми державними мужами й старшинами про грізну ситуацію, яка настала у східній частині Середземного моря внаслідку напливу туди щораз більшого числа совєтських кораблів та внаслідку створення совєтських морських баз в портах Єгипту і Альжиру. Однаково Туреччина, як Греція є членами НАТО й обидві ті держави займають ключеву географічно-стратегічну позицію у східній частині Середземного моря.

Болівія в обличчі громадянської війни

Ля Паз, Болівія. — Під час відсутности президента цієї країни Альфреда Овандо Кандії у столиці відбулася тут спроба державного перевороту. Очолив протиурядову револьту шеф штабу болівійської армії генерал Роджеріо Міранда. В деклярації проголошеній Мірандою і його прихильниками закликається льояльні до президента Овандо військові частини приєднатися до повстанців і припинити збройну боротьбу з ними. Водночас із цим повстанці вимагають реґинґнації президента Овандо, проведення реформи парляменту і виборчих законів та проголошення нових виборів на президента. На вістку про револьту у столиці президент Альфредо Овандо Кандія негайно вернувся туди із Санта Круз і перейняв провід льояльних у відношенні до нього військових частин. Ніяких боїв у столиці після повороту президента не було і виглядає, що очолюваний ним уряд має контролю в країні. Президент і командування льояльних до нього військових частин проголосили звернення до повстанців з вимогою негайної капітуляції. Президента Овандо підтримує також міністер оборони Давид Ляфуенте. Теперішній президент Болівії Овандо прийшов до влади з допомогою лівих і націоналістичних елементів у вересні 1969 р. Негайно після приходу до влади очолюваний ним уряд націоналізував Болівійську Нафтову Компанію Ґолфа, яка належить американцям.

В Ню Йорку відкрито виставку дереворитів Богдана Божемського

Ню Йорк. — В неділю 4 жовтня ц. р. в ґалерії Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку розпочався новий мистецький сезон великою індивідуальною виставкою графічних композицій-дереворитів Богдана Божемського. З уповноваження від недужого голови Об'єднання Мистців Українців в Америці, М. Черешньовського офіційно відкрив виставку ред. Іван Кедрин, звернувши увагу численним приявним на статтю Святослава Гординського про Богдана Божемського і його творчість в „Свободі" з суботи 3 жовтня, і ствердивши, що однаково в малярстві олією чи акварелею, як у графіці — Божемський постійно поступає вперед. Виставлені графічні твори яскраво ілюструють головну рису Божемського, на яку вказав був С. Гординський: розмах фантазію, подивугідну різнородність тематики, зворот до української тематики. Його графіка не є статичною — вона жива, ворушлива. — На виставці показано 120 творів, однокольорових чорних і „підмальованих", кольорових. Квіти, літні сцени, птахи, звірята, риби, дерева, урбаністичні мотиви, народні типи, портрети, поодинокі і колективні головки дівчат, краєвиди і різні інші теми становлять зміст творів Божемського.

Д-р Лука Луців, після понад 18 років праці в Редакції „Свободи", відійшов на емеритуру

д-р Лука Луців

Джерзі Сиґі. — Минулої п'ятниці, 2-го жовтня, затруднені в Головній Канцелярії Українського Народного Союзу екзекутивні урядовці та всі працівники редакції, адміністрації і друкарні „Свободи" спільним полуденком прощали з відходом на емеритуру довголітнього співредактора „Свободи", відомого учасника Визвольних Змагань, педагога, автора і літературного критика проф. д-ра Луку Луцева. На відхідне ред. А. Драган відчитав скерованого до д-ра Луцева прощального листа, в якому сказано:

„Вельмишановний Паде Докторе! Дня 20 січня 1952 року, отже 18 років і 8 місяців тому, з редакції „Свободи" вислано Вам листа, в якому було тільки одне речення: Наша редакція мала б для Вас деякі пропозиції і тому прохаємо Вас потелефонувати, або найрадше відвідати нас, у Вашому власному інтересі, негайно після одержання цього листа. Ви відвідали тоді редакцію і від лютого того 1952-го року відвідували її кожного робочого дня, як її повноправний і повновартісний член-співредактор. Сьогодні, після майже 19 років, Ви з власної волі та на власне бажання ці відвідини припиняєте, відходячи на більш ніж заслужену емеритуру. Заслужену Вашою працею в „Свободі", Вашою участю у Визвольних Змаганнях нашого народу, Вашою педагогічною та літературною і науковою працею на Рідній Землі та на еміґрації і Вашим вкладом у наш розвиток та Вашим доробком, що ним Ви і з Вами ми, як Ваші довголітні товариші праці, можемо тільки пишатись. На відхідне, прохаю Вас в імені Ваших колеґ-редакторів та нашого видавництва „Свобода" і нашої установи Українського Народного Союзу прийняти запевнення великої і щирої вдячности заВаш — можливо і незавжди належно оцінюваний — труд, Вашу працю і співпрацю, разом з нашими найкращими побажаннями на, дай Боже, довге і здорове та цілком певно творче Ваше емеритоване майбутнє..."

Від працівників В-ва склав подяку і побажання ред. Богдан Кравців, а опісля д-р Луців не без зворушення говорив коротко про свою працю, зокрема про нагоду для тієї праці в „Свободі". Всі проспівали Докторові многоліття.

В редакції, крім літературних оглядів і оцінок та крім плідної власної літературознавчої праці, д-р Лука Луців займався писанням американських вісток, підготовою до друку дописів з громад та виконував ряд інших редакційних праць. Відійшовши на емеритуру, д-р Лука Луців плянує в першу чергу написати монографію про Василя Стефаника до 100-річчя з дня народження письменника, яке припадає в 1971-му році.

Виставка дереворитів і малярських праць Я. Гніздовського відбудеться в Інституті Пратта у Брукліні

Бруклин, Н. Й. — В мистецькій Галерії відомого американського Інституту Пратта при 215 Раєрсон Ст. у Брукліні буде відбуватися, починаючи від п'ятниці 9-го жовтня до п'ятниці 23 жовтня ц. р. включно, виставка дереворізів, рисунків і олійних картин - праць видатного українського еміґраційного маляра і графіка Якова Гніздовського. Буде відбуватися виставка кожного дня протягом тижня, за вийнятком суботи і неділі, від години 9-ої ранку до 5-ої по полудні. Ця нова виставка графічних і малярських праць Якова Гніздовського охоплюватиме понад 40 його творів. Одночасно з цією виставкою графічні праці Якова Гніздовського виставлені разом з працями інших американських графіків у таких містах, як Чикаґо, Лос Анджелес, Міннеаполісі, Філядельфії і Сан Франсіско. В повідомленні Інституту Пратта про виставку Я. Гніздовського підкреслюється, що його праці находяться в багатьох американських музеях і колекціях, включно з Національною Ґалерією, Конґресовою Бібліотекою і збірками Нелсона Рокефеллера.

Студія Мистецького Слова поставила з великим успіхом „Лісову пісню" Лесі Українки в Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулої неділі, 4 жовтня, тут, у Феннен Інституті Технології, відбулася вистава „Лісової Пісні" Лесі Українки, влаштована силами Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької. Не зважаючи на те, що це була вже повторна вистава в Ню Йорку, публіка виповнила залю майже по береги. Керівників вистави й артистів вітав з успіхом присутній на залі єпископ Стемфорду Владика Йосиф Шмондюк. У головній ролі Мавки виступила Наталя Чума, Лукаша грав Тарас Яремко, Русалку — Уляна Ільницька, Перелесника — Оксана Шуль, Килину і Пропасницю — Ліда Голюка, Водяника — Аскольд Лозинський, Дядька Лева — Михайло Гаврилюк, Лісовика — актор УТА (Українського Театру Америки) Михайло Яблонський, Матері Лукашевої і „Того, що греблі рве" — Ліда Прокоп, Русалки Польової — Реня Сафян, Куця і Долі — Оксана Гаврилюк. Мотря Слупчинська і Андріяна Роговська грали „Потерчат", а також „Злиднів" разом з Оксаною Куровицькою, Софійкою Зелик і Тамарою Слупчинською. Сина Килини грав Ярослав Куровицький, а за „Того, що в скелі сидить" — говорив Аскольд Лозинський за сценою. Постава була в руках Лідії Крушельницької, музика — Ігоря Соневицького, хореографія — Ольги Ковальчук-Івасівки, костюми — Слави Ґеруляк, оформлення і світло Вол. Касіяна, реквізит Марійки Шуст. Музичний супровід виконував при фортепіяні — Ігор Соневицький, на скрипці — Рафаель Венке, на клярнеті — Джан Мозес.

Нюйоркські Відділи ТУІА й КЛК відбули Осінню Зустріч на Союзівці

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — В суботу й неділю, 3 і 4 жовтня ц.р. нюйоркські Відділи Товариства Українських Інженерів Америки та Карпатського Лещетарського Клюбу відбули під проводом своїх голів інж. Юрія Гончаренка і Ярослава Рубля на цій оселі УНСоюзу в Кетскильських горах свою традиційну Осінню Зустріч. Участь в зустрічі взяло около 150 осіб, членів обох Відділів, їхніх родин та гостей. В суботу по полудні інж. Вячеслав Вишневський висвітлював фільм про архітектурні пам'ятки Києва й інших міст України. В рамцях зустрічі проведено також внутрішні тенісові змагання за чашу д-ра Ярослава Рожанковського. Відбувся турнір під проводом інж. Петра Шипрікевича з участю 16 змагунів у клясі чоловіків. Перше місце здобув Зенон Маркевич, перемагаючи у фіналі Романа Ракочого, мол. 6:2, 6:1.

УСК ПЕРЕМІГ „ТРИЗУБ" З РАХУНКОМ 2:1

У футбольних змаганнях за першість „Великої Чотирнадцятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу дружина УСК-у з Ню Йорку перемогла „Тризуб" з рахунком 2:1. Ці змагання відбулися минулої неділі, 4-го жовтня, у Філядельфії в приявності понад 1,000 глядачів. Ворота для УСК-у здобули МекКуллі і Щудло, а для „Тризуба" — Гортон. Дружина УСК-у веде далі в табелі гор ліги після трьох перемог у трьох відбутих зустрічах.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Добра ініціятива

У попередньому виданні „Свободи" надруковано повідомлення і заклик д-ра Степана Горака, професора історії в Східньо - Іллинойському університеті, в справі організації Товариства, завданням якого буде старатися про поширення українських студій в американських стейтових університетах. Цю саму справу, що має бути головним завданням запропонованого Товариства, з'ясовує цілком незалежно д-р Андрій Турчин з Індіянського університету в надрукованій у цьому числі „Свободи" статті „Студенти мають голос".

Справу українських студій в американських університетах, чи радше практичні заходи в цій справі зактуалізували її ентузіясти з-поміж українського студентства понад десять років тому, створивши Фонд Катедри Українознавства, що мав блискучий, неймовірний успіх: створення першої такої катедри у престижевому Гарвардському університеті два роки тому. В міжчасі ветеран українських професорів американських університетів, д-р Олександер Грановський, виступив з ініціятивою створити катедру українських студій в Міннесотському уніуніверситеті по тій самій лінії, що її створено в Гарварді.

Заініційоване проф. Гораком Т-во ставить собі таку саму мету, але в іншому аспекті: наша громада в Америці, навіть при найбільшій жертвенності і при найповнішому розумінні ваги справи, не була б спроможна зібрати стільки фондів, щоб оплатити катедри український студій в кількох найбільших університетах. Проф. Горак здає собі з цього справу, і його акція для поширення українських студій в стейтових університетах іде по лінії громадян, які платять податки і мають право та обов'язок, в найкращому інтересі Америки, вимагати, щоб українські студії стали такою самою складовою частиною студій в державних університетах, як є студії інших національних історій, мов, літератур і культур.

Завдання, що їх ставить проф. Степан Горак перед заініційованим ним Товариством, мають ліпші вигляди на успіх, ніж мали будь - коли досі. Опублікована старанням і коштом Українського Народного Союзу англомовна Енциклопедія Українознавства, в передмові до якої такий авторитет слов'янських студій в Америці, як Ернест Сіммонс виразно рекомендує власне це, що має на меті новозаініційоване Т-во: встановлення осередків українських студій в американських високих школах. Преважливим аргументом у заходах і стараннях Т-ва напевно послужить те, що вже довершене: встановлення українськи студій в Гарварді. Чим скоріше нам пощастить розбудувати ці студії в Гарварді до трьох катедр та Інституту, тим більшу силу матиме цей аргумент і тим більші вигляди на успіх матиме започатковане проф. Гораком Товариство.

Контроверсійний звіт Скрентона

Після того, як 4 травня ц. р. вояки Національної Гвардії, стріляючи на студентів - демонстрантів у стейтовому Кент-університеті в Огайо, вбили чотирьох студентів, і коли через 10 днів та історія повторилася в стейтовому коледжі в Джексоні, Місс., през. Ніксон покликав 10-членну Президентську комісію, що мала дослідити причини неспокою в кемпусах. 26 вересня ц. р. голова цієї Комісії, кол. губернатор Пенсилвенії, Вілліям Скрентон, передав Ніксонові звіт. У тому звіті таврується студентів-екстремістів, брутальність поліції та брак витримки вояків Національної Гвардії. Звіт засуджує байдужність університетських проводів і вказує на хиби в університетах і кемпусах. Таким чином звіт Комісії Скрентона має познаки об'єктивности. Однак, він породив неприхильну реакцію збоку Уряду і проурядових кіл своїми політичними нотками та заввагами, які неначе скидають вину за університетські заколоти на Уряд Ніксона. Бо Комісія Скрентона радить мерщій закінчити В'єтнамську війну і підкреслює конечність духового лідерства, яке об'єднало б усіх американців. У зв'язку з цим Комісія виступає також проти надто різкої „реторики" політиків, яка, мовляв, не причиняється до злагіднення настроїв у народі.

Критикуючи той звіт, віце - президент Еґню звернув увагу на те, що студентські заворушення почались за яких 4 роки перед приходом Ніксона до влади, отож він тут не винен. 66 конгресменів засудили звіт Комісії Скрентона, а Президент у зв'язку з ним розіслав 900 президентам університетів і коледжів звіт директора ЕфБіАй Едгара Гувера, який вказує на такі промовчані Скрентоном моменти, як комуністична рука у студентських заколотах.

Хоч звіт Комісії Скрентона, може, надто ліберальний, він і реакція на нього актуалізують цю преважливу проблему.

Андрій Турчин

СТУДЕНТИ МАЮТЬ ГОЛОС

Східньоевропейські студії, зокрема славістика, були у цілковитому занедбанні в американських високих школах аж до половини XX століття. Друга світова війна, а ще більше післявоєнне суперництво Совєтського Союзу з ЗСА спричинили наглий розвиток східньоевропейських студій, головно русистики. Після першого совєтського „спутніка" в багатьох університетах з'явилися, як гриби по дощі, департаменти славістики та різної назви інститути, ціллю яких є вивчати в першу чергу Росію. Якщо програми викладів у великих університетах і включають студії деяких слов'янських мов та літератур, крім російської, то рідко де ці студії можна завершити докторатом. Ще гірше стоїть справа з історією. Якщо йдеться про українознавство, то воно в ЗСА цілковито упосліджене. Українці цілком у тіні „старшого брата". Нас все ще трактують як реґіональну групу Росії.

У славістиці прийнято поділ слов'ян на три такі групи: східньослов'янську, західньослов'янську й південнослов'янську. Від студентів слов'янської лінгвістики вимагають, щоб вони знали три мови, по одній з кожної із цих трьох груп. Тому, що знання російської мови є обов'язковим, вивчення української чи білоруської мови вважається зайвою витратою часу і грошей. Коли ж серед студентів знаходяться охочі студіювати українську мову, тоді їм кажуть, що українська мова попсує їх російську вимову, що знання української мови непотрібне, бо ця мова близька до російської, або що курс української мови в данім році не може відбутися з браку потрібного числа студентів чи інструктора.

В Університеті Індіяни, де голова департаменту вставив українську мову в програму викладів, курс української мови відбувся, хоч був тільки один студент. Отже, брак студентів українського походження не дозволяє використати всіх наших можливостей в цьому університеті. А шкода, бо в Блумінґтоні, осідку Університету Індіяни, є велика збірка україніки, тут працюють наші люди як викладачі й бібліотекарі і один з українців є членом екзекутивного комітету Російського та Східньоевропейського Інституту. Тут в цьому семестрі неросійським народам Совєтського Союзу присвячено окремий семінар.

Якраз ці можливості в Блумінґтоні піддали думку написати цю статтю, бо, хоч загальна ситуація для нас погана, все таки багато можна зробити там, де є українські студенти. В рахубу входять у першу чергу високі школи стейтів, де є поважне число людей українського походження, бо тільки там можна сподіватись більшого числа українських студентів. Якщо українські студенти та їх приятелі будуть уперто домагатися курсів українознавства, вони це осягнуть. Найлегше добитися курсів української мови там, де є департаменти слов'янських мов і літератур. Студенти мусять вивчати чужі мови, і цю обставину можна використати. Очевидно, тут треба деякої посвяти збоку українських студентів, але не аж такої великої, щоб вони не могли цього зробити.

Вивчаючи українську мову, студенти входять у духовий контакт з Україною. В них зроджується зацікавлення до нашого народу, його культури. Створюється охота читати книжки про Україну, а як є читач, будуть і книжки в бібліотеці. Бібліотека має обов'язок закуповувати книжки. Отже, збирання грошей та дарування книжок до бібліотек нашими громадянами цілком непотрібна витрата грошей, так дуже потрібних на інші цілі.

Що потрібне — це інформації, де дану книжку можна купити, бо наші видавництва та книгарні, за дуже малими виїмками, не вміють належно виготовити каталогів і не розсилають їх американським бібліотекам. Багато американських університетських бібліотек закуповувало б українські книжки, якби вони знали, де саме їх дістати. Тут уже завдання українських студентів, чи читачів взагалі, допомагати інформаціями. Якщо немає читача, то й дарована книжка непотрібна і її часто викидають, головно в публічних бібліотеках.

Там, де є більше число українських студентів, вони повинні домагатись курсів з української літератури й історії. Де їх менше, вони повинні ввійти в контакт з іншими студентами східньоевропейського походження і домагатися курсу історії неросійських народів Східньої Европи.

Що можуть українські студенти осягнути, багато говорить вістка з Едмонтону, Альберта, яку подаю за „Українським Голосом" ч. 37. Там „справу викладів історії України підніс клюб українських студентів, управа якого внесла перед вакаціями прохання до департаменту історії, щоб такі виклади впровадити. Голова того департаменту, д-р Б. Еванс, прихильно поставився до прохань студентського клюбу і запросив для викладів проф. Лисяка - Рудницького... Виклади почнуться в січні 1971 року".

Приклади з -Філядельфії, Дітройту, Блумінґтону, Оттави, Едмонтону й інших місць вказують, що рішальним чинником в існуванні курсів українознавства є студенти. Як немає студентів, то не буде й курсів, хоч і будуть всі сприятливі обставини. І навпаки: якщо будуть студенти, їх заходи увінчаються успіхом без великого вкладу грошей, хоч тут і там прийдеться, може, ждати який рік-два з огляду на бюджетові обмеження.

Щоб мати успіх, треба взятися до діла зорганізовано. УККА та його Відділи повинні поважно застановитися над цією справою і прийти з допомогою студентам. Однак, рішальним чинником у цій справі можуть буди тільки студенти. Старше громадянство може і повинно допомогти студентам, але воно не може заступити їх у студентських справах. Тут студенти мають голос. Хочемо вірити, що резолюція Світового Конґресу ЦеСУС 1970 р. (див. „Свобода" ч. 192) „активно і вперто домагатися, щоб по всіх університетах викладалось україністику на рівні наук інших народів" не залишиться без належної акції наших студентів.

С. Гординський

КОНКУРС НА ІКОНУ СВ. ОЛЬГИ

Проголошений Союзом Українок Америки конкурс на ікону св. княгині Ольги для відзначення тисячоріччя її смерти (969 р.) вже закінчений і це дає нам нагоду поглянути на результати цього конкурсу. На нього надіслано разом 13 творів наших мисткинь, з чого покликане СУА жюрі вибрало два твори для нагороди і два відзначило вирізненням. Нагороджені і призначені для репродукції твори належать 1. Галині Мазепі з Каракасу у Венесуелі і 2. Галині Титлі з Ню Йорку. Вирізнено твори Христі Навроцької - Кудрик і Віри Драшко.

Твір Галини Мазепи — безперечно найкраща і мистецьки найбільш завершена річ усього конкурсу, хоч вона не зовсім відповідає поняттю ікони. Це радше історичний образ, модерний своєю формою, але в своїй стилізації оснований на історичному матеріялі. Княгиня одягнута в довгу сукню, вишиту хрестиковим орнаментом, на ній широкий пояс, що кінцями спадає вниз як запаска. Постать огорнута в червону кирею. На голові вишнева шапка з чорним хутром, під нею білий полотняний завій без орнаментів, що розвівається на боки, наче крила птаха. Княгиня сидить на троні, вона підняла руки вгору. В складках її киреї дві невеликі і радше символічні постаті хлопчиків, передній з них, з чубиком на голові, з мечем і щитом, очевидно, Святослав.

Образ мальований декоративними площинами й упрощеними лініями, які дають враження візантійської пливкости й ритму. Форми кольорів сильно обведені чорними обрисами, і з цієї картини можна б зробити також добрий вітраж. Картина повна руху й історичної символіки, і призначення їй першої нагороди бездискусійне. Розміри цієї речі 41 x 25 цалів.

Друга нагороджена річ, Галини Титли, невеличка розмірами (17 x 8 ц.), більш відповідає поняттю ікони. Княгиня стоїть, з хрестом у правій руці і моделем храму в лівій. В неї гарне, графічно вистилізоване обличчя в завої і короні — радше романсько - ґотичного, ніж візантійського типу. Вона одягнута в доколінний каптан, на плечах її довга брунатна кирея, трохи закоротка, бо такі киреї спадали до самої землі. Власне, якщо б кирея була довша, ікона зискала б на тому, бо постать не заповнює достатньо простору тла, який є також композиційним елементом. Артистка мала добру ідею, але їй забракло знання історичного костюму доби, тому результат її твору не зовсім завершений.

Відзначена картина Христі Навроцької - Кудрик має назву „Візія". Розмір картини 35 x 15 ц. Вона виконана в модерністичному і сильно декоративному стилі. Княгиня добре вкомпонована в тло і разом з великою орнаментованою авреолею, що променює навколо голови, мов в'язка пер у павича, дає ефектовне декоративне враження. Для ефекту в авреолю, корону і защіпки киреї вмонтовано всякі металеві прикраси, сама червона кирея подана пастозно, з золотими орнаментальними переливами. Але обличчя ледве зазначене, і вражають задовгі руки і занизький пояс фігури. Це — типовий твір нового декоративного малярства, хапає за очі, але у відношенні до теми — св. Ольги майже без зв'язку. Цей образ можна б назвати також „Ярославна" або „Шехерезада", тобто образ даної особи не індивідуалізований.

Невеликий розміром образ Віри Драшко, 14 x 10 ц. Княгиня представлена у вигляді погруддя в короні з тризубом і завої та несиметрично намальованій авреолі, через що образ здається взятим з правого боку. У правій руці православного типу, зі скісною поперечкою хрест. Малюнок радше шкіцовий нарис для ікони, найбільша його недомога це нетривка техніка малювання: фарба покладена на дощинці з форміки, в яку сплво фарби не може всякнути і через те легко відпадає. Всупереч попереднім малюнкам, на цьому княгиня Ольга має вже не молоде обличчя, зі строгими, але виразистими рисами.

В інших творах, присланих на конкурс, переважає назагал нефаховий професійний підхід до покладеного завдання. Навіть саме поняття „ікона" для більшости учасників конкурсу, здається, зовсім незрозуміле. Тим часом ікона є точно окресленим родом релігійного малярства, її форми і техніка виконання так само строго означені, як, скажім, форма сонету в поезії. До того саме поняття ікони тісно зв'язане з традицією Східньої Церкви, отже, якоюсь мірою й ікона новочасна повинна цю традицію відбивати не тільки в сюжеті і формі, але й в техніці виконання. А в присланих на конкурс творах переважають фантастичні строї — всякі орнаментові киреї і шапки, панцери, церковні ризи і навіть сільська керсетка. Так само хрести бува-

(Закінчення на стор. 3-ій)

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: д-р Михайло Данилюк

КОРОТКІ ВІСТІ

Випадки отруєння оливом серед широкого населення, а зокрема серед дітей — щораз частішають останніми роками. Причина цього розвиток індустріялізації, дедалі більше застосування хемічних сполук і недостатня свідомість загрози такого роду отруєння. Особливо часті випадки отруєння оливом, — складником індустрійних та хатніх фарб, хоч останнім часом виробляють фарби вже без олива.

Недавно хеміки і фахівці дитячих недуг Рочестерського університету винайшли простий і дешевий спосіб аналізувати фарби та інші хемікалії, щоб викривати в них присутність олива. Спосіб цей допомагає не лише при встановленні діягнози, але й в профілактиці отруєння.

До теми отруєння оливом ми ще повернемось.

x

Серед молодих американських матерів помічається повільний, але постійний поворот до годування немовлят грудьми. Це, безперечно, додатнє явище, і воно починає звертати на себе щораз більшу увагу лікарського світу. В зв'язку з цим постало питання про наркотики і інші небезпечні речовини, які з молоком матері можуть передаватись дитині.

Зокрема досліджується питання: чи передається маріхуана немовляті, якщо мати її курить? В журналі Американського Медичного Об'єднання дослідники з Університету Кентакі дають обережну оцінку цього питання. Трудність остаточної відповіді полягає у тому, що дуже важко дослідити кров немовляти на вміст маріхуани, а також важко визначити її вплив на психіку дитини. Одначе, автори студії роблять посередній висновок на іншій базі: оскільки чимало ліків та речовин, а зокрема нікотина, передаються дитині з молоком матері, не виключене, що маріхуана також передається, справляючи свій вплив на дуже вразливу дитячу нервову систему. Можливість передавання маріхуани підтверджується ще й тим, що основний її складник, який діє на людину — тетрагидроканнабіноль — розчиняється у товщі, отже може знаходитися в молоці.

Велика група дослідників університету Тексасу в своїх звітах стверджує незаперечний неґативний вплив маріхуани на людську нервову систему, зокрема на мозок немовлят, матері яких „втікають від дійсности".

***

Дослідники Вашинґтонського університету опублікували дані про наявність двох специфічних складників протеїни (білка) у осіб, які мають деякі види пістряка. До них належать — лімфосаркома, левкемія та хвороба Годжкіна, споріднені між собою клінічними симптомами.

Такі складники у кров'яній плазмі знайдено виключно в людей з цими недугами. Висновок такий: ці відмінки протеїнів є специфічною продукцією згаданих недуг, а значить з помічю такої аналізи можна довідатися, чи та або інша людина має даний вид пістряка. Дослідники сподіваються, що незабаром можна буде виробити метод простої аналізи, яка викриватиме в людини ці роди пістряка ще перед тим, як появляться їх симптоми. Це, в свою чергу, відкриє можливість лікування в ранній стадії з кращими результатами.

***

У великих містах останнім часом трапляється серед молоді щораз більше смертельних випадків від уживання наркотиків, зокрема героїни. Перед веде Ню Йорк. Так звітував д-р М. Баден, заступник судового лікаря цього міста на Світовій Конференції Медичного Права.

Згідно з цим звітом в самому лише Ню Йорку минулого року померло 248 юнаків й юначок у віці до 20 років від героїни, не враховуючи смертельних випадків від інших наркотиків та в інших групах віку. Більшість цих жертв умерло безпосередньо від самої дії героїни, а частина від інфекції правцем ((тетанус), інфекційного гепатиту, зараження крови, внаслідок самогубства чи кримінального вбивства. Вживання героїни збільшується, і треба сподіватись ще більшого числа жертв.

Згідно з цим звітом, вживання ЛСД, барбітурних препаратів, маріхуани, амфетаміни і т. д. також зростає, але, мабуть, не в такому темпі, як героїни та інших „твердих наркотиків".

Згадана Світова Конференція займалась справами міжнародних відносин та законодавства, яке у світовому маштабі поборювало б це сучасне лихо серед нової ґенерації.

Наші двомовні брошури в цій важливій справі видав УНСоюз минулої зими, і вони були десятками тисяч поширені серед української громади. Ми продовжуватимемо цю важливу працю і в майбутньому. Незабаром присвятимо цілу сторінку „Свободи" наркотикам та небезпечним лікам. Радо вітатимемо інші українські пресові органи в спільній акції проти цієї жахливої загрози.

***

Нходить холодніша пора, а з нею і час інфлюенци. Центр Заразних Недуг в ЗСА повідомив, що тепер не буде робити „офіційних передбачень" в справі можливости епідемії „флю", бо такі передбачення зустрічаються з деякими господарськими, індустрійними та місцевими комплікаціями в окремих частинах країни. Справу передбачень залишається місцевим відділам Публічного Здоров'я.

Як можна було вичитати з різних повідомлень, треба припускати, що цієї зими особливої епідемії азійської або місцевої інфлюенци не передбачається. Будуть, як звичайно, спорадичні захворювання, але без епідемічного характеру. Якщо появляться в цій справі нові вісті, ми своєчасно подамо про це в нашій колюмні.

Все ж таки деяким категоріям людей таки варто защепитись проти „флю". Сюди передусім належать люди із серцевими недугами, недомаганнями легень, вагітні жінки, особи, що матимуть складні операції, особи з високим тиском крови та всі у віці понад 65 років.

Богдан Кравченко

ЗА РОЗВИТОК БАГАТОКУЛЬТУРНОСТИ КАНАДИ

(Скорочено з промови, виголошеної на конференції у справі багатокультурности Канади в залі Гарт Гавз у Торонтському університеті).

(Канадійська Сцена). Цього року федеральний уряд Канади призначив 50 мільйонів долярів на розвиток французької мови і культури поза провінцією Квебек. Для всіх інших національних меншостей разом у цілій Канаді бюджет уряду становить 40 тисяч долярів. Поза провінцією Квебек живе в Канаді 850.000 французів, які говорять французькою мовою. В порівнянні з цим є два з половиною мільйона канадійців, які говорять свобідно своїми рідними мовами, іншими як французька та англійська і які спроможні розвивати у тих мовах культуру. Справа не в тому, що французька меншість поза Квебеком отримує забагато, але в тому, що інші етнічні групи покривджені.

Дуже часто чуємо, що етнічність — це переходове явище, яке конче мусить закінчитися асиміляцією. Одначе, етнічність є перманентною прикметою канадійського суспільства. Коли ми говоримо про етнічні групи, то не маємо на увазі щось чуже і короткочасне, а радше місцеве канадійське явище. Члени етнічних громад не є чужинцями, ані імігрантами і не конче вони економічно упосліджені. Етнічні групи — це нова категорія. Вони репрезентують мільйони канадійців, які протягом довгих років брали участь у динамічному житті однієї з багатьох соціяльних підсистем канадійського суспільства, як також у житті канадійського загалу.

У 1969 р. прем'єр-міністер Трудо сказав: „Ми починаємо розуміти, що в модерному індустріяльному чи післяіндустріяльному суспільстві, в якому переважають машини й компютери, важливим є задержати всю різнородність, усі культури й етнічні традиції різних частин Канади". Завваги прем'єр-міністра стосуються двох справ, які я хотів би коротко розглянути: 1) майбутність етнічних груп у переважно міській, технологічній суспільності і 2) природа „етнічного вкладу".

Технологічна, урбанізована суспільність не тільки не придушує диференційних характеристик, а, навпаки, допомагає людині розвивати їх. Сьогодні людина вже звільнена від боротьби за саме існування. Замість жити, щоб працювати, людина тепер працює, щоб жити. Високорозвинена технологія уможливлює дозвілля, а дозвілля скріплює етнічність. Післяіндустріяльне суспільство має потенційні можливості визволити в людині її унікально людські якості і звільнити її від нелюдяної діяльности. Коли це станеться, людина матиме нагоду стати інтроспективною, поставити собі фундаментальні питання про саму себе і про свою ідентичність. Уперше тоді люди зможуть розвинути свої етичні сили до досі неуявного ступеня. В такому контексті я бачу етнічні групи як гуманізуючий чинник. Бо ми дефініюємо людину не як продуцента-споживача, а як творчу, духову істоту. У наших стараннях про культуру, особистий розвиток, розбудову громади, тобто про унікальні людські якості, ми протидіємо технологічному ідеалові ефективности, який у розшуках стандарту може завести у сліпу вулицю стандартизації. У модерному довкіллі етнічна група може забезпечити багате й корисне життя для своїх членів.

Віримо, що позитивна демократія вимагає не тільки визнання за етнічними групами права на існування, але й призначення ресурсів для їх розвитку.

Щодо значення етнічного вкладу. Під цим поняттям зачасто розуміється чудернацькі старосвітські звичаї і традиції, привезені до Канади, щоб задовольняти емоційні потреби і забавляти канадійців на імпрезах. Етнічна участь у канадійському житті ставила наголос на „збереженні". Однак, молодь цих етнічних груп не цікавиться життям в історичних музеях. Поняття збереження свідчить про інакшу ментальність та інакшу добу. Нас цікавить розвиток — концепція, що є динамічною і прогресивною. І поки ми підемо далі, треба визнати тривкість і вартість цих етнічних груп.

Щодо четвертого тому Звіту Королівської Комісії Двомовности і Двокультурности. Це цікавий, добре написаний розгляд, який ледве починає розкривати дійсність. Велика шкода, що немає рекомендації, яка напоягала б на потребі вичерпних студій і дослідів. Перші три томи звіту говорять дуже специфічно про франко-англійські відносини і роблять численні рекомендації, сперті на фактах. Четвертий том є передусім розглядом історії етнічних груп. Майбутність згадується дуже рідко.

Так само, як франкомовні меншості поза Квебеком неспроможні розвиватися нормально без допомоги, інші канадійські меншості потребують зовнішньої допомоги. Часто нас питають: „Чого ви, нарешті, хочете?" Ось частинний список наших потреб:

Ми потребуємо освітньої програми. Ми вітаємо Звіт Комітету про Франкомовні Школи в Онтаріо, в якому прем'єр Робартс каже, що „негайно треба поширити доступ до середніх шкіл, в яких франко-онтарійці зможуть говорити своєю мовою'. Тепер, коли задовольняється прагнення французької громади, яка буде доля жидівської, італійської та української громад? Коли освітня система встановить програми для них?

Разом з розвитком шкіл для етнічних меншин від садка до університету, як частину публічної освітньої системи, ми рекомендуємо розглянути можливість створення освітньої системи, в якій брала б активну участь ціла спільнота і яка визнавала б багатокультурний характер Онтаріо. Децентралізована освітня система Онтаріо також повинна взяти до уваги культуру й рідну мову своїх учнів, як це зроблено з французькою громадою Онтаріо, і повинна дати публіці можливість виробляти й розвивати ці людські ресурси.

Впродовж багатьох років етнічні групи будують центри, щоб дати всім своїм членам, старшим і молодшим, нагоду брати участь у творчих програмах. Федеральний уряд платить субсидії культурним установам французької меншости, і ми вважаємо, що центри етнічних груп також на це заслуговують.

Допомога меншинам у створенні свідомости канадійської багатокультурности — це іспит майбутности Канади. Змагання до подвійного перетоплюючого кітла для канадійської культурної громади не тільки заперечило б багатокультурність, яка могла б діяти позитивно для канадійської єдности, але також доказало б, що сили „статус кво" не можуть держати кроку з свогоднішнім світом.

(Б. Кравченко — президент Союзу Українського Студентства Канади).

Гартфорд відзначив 20-ліття смерти Романа Шухевича

Гартфордська Громада відзначила 20-ті роковини смерти головного командира УПА генерала Тараса Чупринки 17 травня 1970 р. в залі Народного Дому. Після відспівання американського гимну ветерани Першої Української Дивізії „Галичина" внесли національні прапори, а члени молодечих організацій зложили вінок під п'єдесталом з погруддям Романа Шухевича.

Вступне слово виголосив голова УККА інж. Я. Лучкань, а святочну доповідь — д-р Петро Мірчук. Прелеґент насвітлив наше положення між двома загарбниками: гітлерівською Німеччиною та кровожадною Москвою. Пластично зобразив постать ген. Чупринки, як новітнього основоположника Української Повстанської Армії. Чупринка спрямував спосіб думання на нові шляхи: українська нація не тільки має право на існування, але також збройно боротися за свою самобутність.

Новостворений мужський хор „Діброва" під орудою любителя української пісні інж. А. Пришляка відспівав упівську пісню: „Тихий ліс" і в'язанку „Гей, у лузі". Милим був виступ сумівського тріо „Соловейки" з Філядельфії під музичним проводом проф. З. Маркович та вокальним керівництвом О. Шишацької. В склад тріо входять Леся Романець, Марічка Таманюк і Марія Лужецька. Вони відспівали „Чи чуєш, друже мій", „Завтра в далеку дорогу" —А. Гнатишина і упівську „Зірвалася хуртовина". Тріо відзначається зіспіванністю і всі його продукції мило звучали під фортепіяновий супровід, який написала і виконала проф. З. Маркович. Дві сумівки — Оксана і Христя Дудки ніжними голосами віддеклямували: „Чупринці" — О. Лубської. Пані О. Куцман виголосила деклямацію: „Героям" від ОЖ ССЧСУ.

Слідували три точки вокального дуету пань Г. Марків та Н. Сметанюк, їх голоси шовком розливалися по залі при акомпаніяменті оркестри Ю. СУМА під мистецьким керівництвом і дириґентурою проф. Богдана Маркова. Маестро Марків написав музику до слів Яричевського і цей гимн напевно ввійде до репертуару молодечих організацій. „Києве любий" — до слів Любченка, в якій оспівується красу нашого столичного міста, співали з таким теплом, що не в одного витиснули сльози щастя. Справжнім тріюмфальним маршем прозвучала „Сумівська пісня" на слова С. Грановського, в якій, крім згаданих виконавців, з успіхом виступала нова рецитаторка п-на Леся Дудка.

Весь успіх треба завдячувати дириґентові сумівської оркестри, маестрові Богданові Маркову, що своєю працею створив мистецьку одиницю, якою можна похвалитися перед найкращою публікою. Було б вказаним, щоб цей вокальний дует і оркестру могли почути інші осередки. Святочну Академію закінчено інсценізацією „Лісовий лицар", яку виконала пластова молодь під керівництвом п-ни Н. Вересюк. На мою думку лицар повинен бути більш контрастовим характером до свого довкілля і мусить відрізнятися гострішими жестами. Також варто б його вбрати в лицарський однострій, не балетний, це краще гармонізувало б з пишними гуцульськими строями, та відповідало б характерові свята.

Орест Луцький

„МАМИ, ТАТИ, СПИНІТЬСЯ!"

Під таким заголовком містить „Комсомольская Правда" статтю про те, як представники „нової кляси" влаштовують своїх дітей у високі совєтські школи.

„... Кожному, — пише автор цієї статті, — хто проходив попри інститутські подвір'я під час приймальних іспитів у серпні на початку вересня, приходилось спостерігати дивовижні перетворення. Поважні інженери, лікарі — інтеліґентні люди раптом, втрачаючи людську гідність, стають жалюгідними прохачами, оббивають пороги ректоратів та міністерств, атакують телефонними звонками друзів, благають замалим не навколішки: „влаштуйте мою дочку (або сина) в інститут!" Не всі, звичайно, так роблять. Але й не виїмкові одиниці...

... Ще хочеться сказати кілька слів до 18-літніх. Припустімо, батьків ще можна зрозуміти, пояснити їх учинки безоглядною любов'ю до вас. Ну, а ви самі? Як ви можете терпіти пониження батька чи матері? У шкільних творах ви писали дуже голосні слова про мужність, честь, людську гідність. Чому ви мовчите тепер?"

Д-Р ЮЛІЯН ЛИСЯК

ПАМ'ЯТІ ПЕДАГОГА, ДІЯЧА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Уранці, 6-го травня 1970 р., пронеслася між українцями Торонта болюча і неждана вістка: помер від розриву серця д-р Юліян Лисяк.

Вістка була наче удар грому, бо ось ще два дні тому, він стрічався із знайомими, ладнав свої й громадські справи. А кілька тижнів тому, 11 квітня, проводив Загальними Зборами - З'їздом Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, повний турботи про дальшу працю цієї установи, про нові видання для наших дітей і молоді, про видавничий фонд нашим дітям.

І ось неждано — відійшов, залишаючи по собі порожнє і незаступне місце — стійку на сторожі справи, якій посвятив довгі роки своєї уваги, знання, праці. Відійшов передусім як секретар Управи ОПДЛ і як літературознавець, що головну свою увагу присвятив вивченню творчости Шевченка і підготові вибору його творів для шкільного вжитку з новими й багатими поясненнями - інтерпретаціями, та цій ділянці нашої літератури, яка має в нас так мало своїх знавців і дослідників — літератури для дітей і юнацтва.

Відійшла людина, яку в наших умовинах вже ледве чи заступити, а при тому людина високої особистої культури, незвичайної солідарности та відповідальности за кожне взяте на себе діло. Людина, яку знала широка громада з числених блискучих доповідей головно на сесіях Наук. Т-ва ім. Шевченка в Торонті, отож зрозуміло, що вістка про смерть д-ра Юліяна Лисяка потрясла до глибини всією українською громадою Торонта. Панахиди за спокій душі Покійного і похорони в суботу, 9 травня відбулися при численній участі громадянства і дальшої родини, не було тільки Дружини ні сина, бо ніякі заходи впродовж років для їх переїзду з України не мали успіху. Розлуку з найближчими в наслідок воєнних подій 1944 року переживав Покійний з невтішним болем, родинна трагедія підкошувала його сили, і вкінці зболіле серце не витримало...

Покійний уродився 10-го червня 1906 р. у Загір'ї біля Княгинич, повіт Рогатин, у Галичині, дитячі й юнацькі роки провів в Явчу цього ж повіту, куди перенеслися батьки.

Середню освіту закінчив в Рогатині, а університетські студії слов. філології завершив в університеті в Кракові. Його професорами були відомий український діялектолог Іван Зілинський, К. Ніч, Я. Лось, Т. Лер-Сплавінський, Я. Розвадовський, С. Віндакевич, І. Хшановський. Крім того слухав викладів української літератури проф. Богдана Лепкого. Головними предметами його студій були українська і польська мови, а інші слов'янські мови — побічними. У 1932 р. після остаточного іспиту отержав титул маґістра філософії. Тоді вернувся до батьків в селі Явче і влітку 1932 р. одружився з дочкою о. Дмитра Хабурського, Ганною. Заходи одержати учительську працю були безуспішні, бо після його доповіді на Шевченківському святі в Княгиничах польська поліція його арештувала і хоч завдяки особливим заходам тестя, о. Хабурського був звільнений з тюрми, був уже записаний поліційно як „вивротовець" і тому учительської посади у Польщі вже не міг дістати.

Скористав з можливости відбути у Варшаві курс для секретарів збірних громад і так став секретарем збірної громади у Болшівцях коло Галича.

За першої большевицької окупації був управителем „десятирічки" у цій же громаді, а за німецької окупації управителем 7 клясової школи у Чесниках, близько рідного Явча в Рогатинщині. Влітку 1944 р. довелось залишити рідну землю, в грудні цього ж року в наслідок воєнних подій розгубився з дружиною і малим синочком... По капітуляції Німеччини опинився в Гайденав в британській зані, де став учителем, відтак управителем в таборовій гімназії. Крім педагогічної праці знаходив час і для суспільної праці, читав доповіді і промовляв в часі різних свят, поки не виїхав у 1949 р. до Канади, де працював у провінційній гідрелектричній комісії до часу своєї смерти. При тому працював над своєю докторською дисертацією „Архаїзми в творах Т. Шевченка", докторизувався на університеті в Оттаві. Тугу і біль за родиною намагався заспокоїти суспільною працею. Як педагог включився активно в працю Об'єднання Працівників Дитячої Літератури і на пості секретаря Управи був незмінно від 1957 року.

Написав ряд статтей головно на літературні теми, зокрема про дитячу літературу і містив їх у багатьох наших часописах. Підготовив спільно з В. Гошовським до друку першу в нас книгу про мистецтво живого слова в Україні, присвячену приятелеві ще із студентських часів, мистцеві-декляматорові д-рові Юліянові Геникові-Березовському і саме напередодні її появи відійшов, не діждавшись бачити завершення своїх заходів-старань та свого пера.

Мріяв - плянував зладити крім вибору творів Т. Шевченка для молоді такий же вибір з творів Франка і Лесі Українки — ждав на близький уже час, коли відійде на пенсію і зможе виключно працювати над виданнями для дітей і молоді, бо цю працю вважав найдоцільнішою й найціннішою в умовинах української діяспори. Та незбагненні Божі веління — неждано відійшов на — вічну пенсію..

Важкі психічні переживання і заробіткова праця, зовсім розбіжна з заінтересуванням та освітою, не дали змоги зробити такий вклад в українську культуру, передусім у науку, як це було б можливе в інших, нормальних умовинах життя.

Відійшла людина талановита, вірний син свого народу, відданий працівник на полі української культури, не завершивши до кінця своїх задумів. Ще одна жертва нашого лихоліття. Все ж залишив по собі вартісні писані праці і їх поява буде найкращим пам'ятником для Покійного.

Б. Г.

Читайте українські книжки і газети, бо читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Округи УНС Аллентавська і Твердого Вугілля відбули організаційні наради

(Закінчення з 1-ої ст.)

Душник, головного радного та обласного організатора Степана Гавриша та всіх приявних відділових урядовців, з'ясовуючи ціль курсу та організаційних нарад. Курс розпочато молитвою, яку провів о. мітрат Андрій Двораківський. З черги на протязі 3 годин Степан Гавриш давав практичні поради як організувати нових членів, при чому перейшов всі кляси забезпечення. Викладач застосував тактику практичних порад при допомозі спеціяльних таблиць, які переконливо вказували про якість „товару УНС". Курс закінчено тим, що майже всі присутні ставили ряд питань, на які одержали вичерпні відповіді.

По закінченні секретарського курсу о год. 4:30 розпочались організаційні курси, під час яких заступниця головного предсідника Марія Душник і головна радна Анна Гарас дали інформації про різні ухвали на добро членства, винесені під час засідання Головного Уряду УНС в днях 18-19 і 20 вересня. З вдоволенням прийнято ту вістку, що від тепер буде зрівняна висота суми допомоги чоловіків і жінок та про остаточну ухвалу відносно Союзового „хмародеру".

Степан Гавриш заторкнув організаційну ділянку цілости Союзу, а опісля інформував, що округа за 8 місяців здобула 51 члена, що їх дали 8 Відділів, а 4 Відділи покищо не здобули ні одного члена. Він закликав відділових урядовців доложити всіх зусиль, щоб конвенційний рік закінчити із зиском та дійти до 90.000 членства в УНС.

Закінчуючи збори, голова Округи Анна Гарас подала до відома, що заходом Окружного Комітету в суботу 17-го жовтня б. р. відбудеться забава з танцями в УГКлюбі в Істоні, на яку вона просила всіх прибути. Подякою за участь в курсі і організаційних нарадах закінчила збори, а заступник голови окружного комітету Володимир Пипюк провів молитву, а відтак запросив всіх на перекуску, яку приготовило Сестрицтво церкви, де відбувались наради.

Організаційні наради і секретарський курс Округи Твердовго Вугілля в залі Українського Клюбу св. Михаїла в Фреквіл відкрив і ними проводив голова округи Михайло Гентош. На вступі він привітав о. мітрата Гілярія Врублевського, заступницю головного предсідника Марію Душник і головного радного та обласного організатора Степана Гавриша. Михайло Гентош обширно інформував про позитиви і неґативи його Округи, при чому підкреслив, що за 8 місяців Округа здобула 79 нових членів, з чого 25 здобув секретар 78-го Відділу Іван Петрунцьо. Він рівнож інформував про злуку 314 Відділу з 85-им в Гейзелтон, а відтак попросив до слова секретаря 1-го Відділу в Шамокіні Володимира Чернеґу, який зложив заяву, що мусить зрезиґнувати із секретарства тому, що родинні обов'язки того вимагають. Володимир Чернеґа заявив, що з гордістю був секретарем 27 років і на дальше залишається союзовцем та буде допомагати своєму наступникові, якого представив в особі молодого книговода Дениса Навкевела. Подякою за співпрацю голові Округи та всім відділовим урядовцям попращався з присутніми довголітній заступник голови округи Володимир Чернеґа, знаний всім делеґатам з 5 конвенцій як „делеґат число ОДИН".

З черги приступлено до секретарського курсу. Степан Гавриш на протязі 2 годин при допомозі підручних таблиць дав поради про всі 16 кляс забезпечення, які має УНС. Практично він вказав, котрий „товар" є найкращий і як його продати.

Заступниця гол. предсідника Марія Душник поінформувала про теперішній стан УНС, а при тому обширно згадала про головніші ухвали, винесені під час останнього засідання Головного Уряду.

Відповіді дискутантам дали Марія Душник і Степан Гавриш, а відтак о год. 6-ій закінчено збори словом голови округи Михайла Гентоша, який закликав всіх до більш активної праці. Збори закінчено молитвою, яку провів о. мітрат Гілярій Врублевський. По молитві всі присутні були запрошені на перекуску, яку приготовив секретар 242-го Відділу Иосиф Чабан.

Д-Р САЛЬВАТОР АЛЛЕНДЕ ГОССЕНС В ЧІЛЕ ЗАЯВИВ, що коли він стане президентом Чіле, то не заведе тоталітарного режиму, якому він противиться, проте змагатиме до заведення в Чіле „нового типу соціялізму". Він заперечував в одногодинному пресовому інтерв'ю, наче би „комунізм і соціялізм" були ттоталітарними, але водночас твердив, що „капітталізм в Південній Америці збанкрутував". Д-р Алленде, 62-річний лікар, дістав у президентських виборах в Чіле 4 вересня ц. р. найбільше голосів, але не мав абсолютної більшости і тому парлямент вибере президента. Він виграв завдяки голосам соціялістів, комуністів та інших лівих партій.

КОНКУРС НА ІКОНУ СВ. ОЛЬГИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ють з одною, двома, трьома поперечками, з долішньою простою або скісною. Щодо техніки — то переважає олійна фарба, з реалістичнонатуралістичним трактуванням аж до експресіонізму. Але є й мозаїка з яєчної шкаралупі, тоді як скрізь можна отримати правдиву мозаїкову смальту за невелику ціну, зате з більшим ефектом і тривкішу. Все це каже, про те, що деякі з творців тих малюнків узялися за непосильне для себе завдання і пробували або навгад, або „штурмом" досягти того, що дається тільки простудіюванням оформлюваного матеріялу.

З усіх проблем для створення ікони св. Ольги найважливішою була розв'язка типу постаті і її одягу в історичному аспекті. Для цього є чимало матеріялів, які тільки треба потрудитися знайти в якійсь з більших бібліотек. Бо зображення княгині Ольги знаходимо вже на майже сучасних грецьких мініятюрах, а зокрема жіночий одяг княжих часів, зафіксований мініятюрами українськими — Святославового Збірника, Трірського псалтиря, а теж на софійських фресках. Про все це є чимало окремих видань. Також допомічними можуть бути жіночі зображення візантійського малярства — грецького, болгарського і сербського. Словом, постать св. Ольги можна відтворити з усією можливою історичною певністю. І хоч в українській іконографії св. Ольга збереглася тільки спорадично і куди менше, ніж інші святі жінки (св. Катерина і Параскева були куди популярніші), і тут виробився певний тип її зображення, який можна назвати вихідним, тобто його можна взяти як основний правзір.

Іконографічний, вироблений на основі традицій тип св. Ольги повинен мати в основному такі риси: княгиня зображена стоячи, вона одягнена в довгу сукню з широким поясом. Горішня партія сукні оздоблена орнаментальною смугою, що сягає від шиї до приблизно третини або половини грудей. Від шиї йде подібний орнаментовий пояс донизу сукні, яка внизу також обмережана орнаментовою смугою. Ті орнаментові смуги звичайно з іншої матерії і гаптовані золотом. На плечах кирея застібнута защипкою під шию. На голові плоска, візантійського типу корона з двома навислими пасками перед по боках, під короною завій, що закриває шию. В правій руці хрест (хоч це властиво атрибут мучеників), у лівій модель церкви. Цей іконографічний мотив дозволяє мистцеві давати безліч варіяцій, при чому обличчя він може творити індивідуально.

Конкурс на ікону св. Ольги був доброю нагодою не тільки для оцінки надісланих на нього творів, але й для дискусії про те, як така ікона повинна б виглядати.

П. С.

Вже після оповіщення рішення конкурсового жюрі показалося, що на конкурс був надісланий ще інший твір. Він не був розглянений жюрі через непорозуміння: хоч був доставлений своєчасно, на опакованні не було позначення, що це на конкурс на ікону св. Ольги. Щойно пізніше устійнено, що це твір Слави Геруляк. Велика шкода, що він не попав на конкурс, бо твір цей — один з найцікавіших і вартий був як не нагороди, то відзначення.

Оригінальність цього твору в тому, що хоч він і не є іконою, проте традиційно зв'язаний з тими релігійними гаптами, що були в широкому вжитку в нашій Церкві. Одночасно твір Слави Геруляк зовсім модерний. Княгиня зображена на золотому тлі в червоній шапці-короні й фіолетовому одягу, перетканому золотими нитками. Типові народні рукави сорочки мають простий геометричний орнамент. У правій руці княгиня тримає хрест, що нагадує одночасно меч, у лівій руці в неї голуб. До речі, Геруляк єдина, що використала цей ольгівський мотив з голубом (що символізує не „мир", а здобуття Іскоростеня). Ввесь твір визначається сильними декоративними прикметами і є вартісним внеском у наше нове мистецтво.

Є. Гординський

— КОРОТКІ ВІСТІ —

В ЙОРДАНІЇ ПОЧАЛИ вводити в діло постанови умови, що її в Каїро, коротко перед смертю президента Насера, підписали король Гуссейн і голова централі палестинських партизанів, Ясір Арафат. Дві головні точки того договорення: відкликання з Амману й інших міст однаково йорданських вояків, як партизанів, та зосередження партизанів тільки в сумежних з Ізраїлем землях. Але найбільш войовничі партизани, так звана їхня міліція, що брала найактивнішу участь у вуличних боях проти державного війська в Аммані, заявляє, що все одно з Амману не вийде: її члени переодяглись в цивільні одяги і зникли, не віддавши зброї.

Д-Р САЛЬВАДОР АЛЛЕНДЕ із Чіле, який у президентських виборах 5 вересня здобув найбільше число голосів, але невистачальне на те, щоб бути президентом, відкидає домагання теперішньої урядової Партії Християнських Демократів.Конгрес має вибрати президента 24-го жовтня. Д-р Алленде буде президентом. Та він не хоче дати гарантій на те, що буде зберігати демократичну форму влади. Він є марксистом із Партії Народної Одности („Популяр Юніті"). Тепер при владі є президент Едуардо Фрей Монталова із Партії Християнських Демократів. Цікаво, що ця партія підтримувала у виборах д-ра Сальвадора Алленда. В Чіле стане головою Уряду марксист д-р Алленде.

АМЕРИКАНЦІ У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ПЕРЕДАЛИ південно - в'єтнамській армії вже 57-му з черги свою базу — в Ангоа, за 20 миль на південь від Данангу. На четвер 1 жовтня була запляновання урочиста передача південним в'єтнамцям 40 американських бомбовиків-джетів, які надзвичайно скріплять військове летунство Південного В'єтнаму. Всі південно - в'єтнамські пільоти перейшли вишкіл в Америці.

Ділимось з Українським Громадянством сумною вісткою, що в четвер, 1-го жовтня 1970 року нагло помер

бл. п.

КАСІЯН ДОБРЯНСЬКИЙ

довголітній, заслужений член VIII Відділу Української Гетьманської Організації в Америці, член проводу Відділу, кол. член Дирекції В-ва „Булава"

ПОХОРОН відбувся в понеділок, 5-го жовтня 1970 р. на цвинтарі св. Гертруди у Вудбрідж, Н. Дж.

Шановній Дружині Розалії і всій Родині висловлюємо своє глибоке співчуття.

ГОЛОВНА УПРАВА УГОА
УПРАВА VIII ВІДДІЛУ УГОА
УПРАВА В-ВА „БУЛАВА"

Доповідь Оксани Лукашевич у Ню Йорку

Радіємо успіхом кожного нашого мистця, що після здобуття освіти у країні нашого поселення, вдержус зв'язок з українським громадянством. До числа тих молодих мистців належить п. мгр. Оксана Лукашевич.

На закінчення своєї мистецької виставки у приміщенні УВАН-у в Ню Йорку панна Оксана виголосила 30-го травня ц. р. доповідь п. з. „Мехіко - країна контрастів". Мисткиню представив приявним проф. Дам'ян Горняткевич.

Доповідачка розказала про свою подорож до країни Мехіко і при звуках мехіканських мелодій показала на екрані кольорові світлини з цілої низки міст, в архітектурі яких проявляються три світи: індіянський, колоніяльно-еспанський і модерний. Перед очима глядачів пересувалися картини розкішної природи, що міняла свій характер від низинного терену до гірського. Доповідачка повела теж глядачів до старинних індіянських міст, розкопаних археологами.

Світлини виявили чимало цікавого матеріялу. Доповідачка вложила доволі труду, редагуючи доповідь і стилізуючи українську мову. Вона передала доповідь у добре підготованій формі із звукозаписувача. Треба лише поправити деякі назви й імена, як напр. Мехіко замість Мексик, Ушмаль зам. Ухмаль, сокальо зам. закольо, Хосе зам. Гоузей, і т. д.

В археологічній частині доповіді є деякі завваги. Доповідачка вказала на схожість майської піраміди Ель Кастільо з єгипетською пірамідою. Насправді так не є. Хоч в середині під пірамідою знайдено другу меншу піраміду, і в ній людське поховання, ти це ще не свідчить про схожість, бо ні конструкційно ні метою ці два роди пірамід не подібні до себе. Єгипетську піраміду будовано з метою поховання фараона, а індіянська піраміда становила могуче підвищення з численими сходами, які вели до святині на її вершку. Піраміду Ель Кастільйо збудовано в Чічен Ітса на звеличання Кукулькана, ролю якого не з'ясовано в доповіді. Кукулькан — це Кетсалькоатль у майській мові, божок і володарь тольтеків, представлений у в формі голови змія, з пташиними перами, а в індіянських легендах часом як білий бородатий чоловід, що ще вернеться і пімститься за заподіяну йому кривду. Кривду зробили Кетсалькоатлеві власні люди, які прогнали його з столиці. Тоді він прибув до Теотівакану біля столиці Мехіко, де є піраміди сонця і місяця. Там збудував ряд будівель. Був він у Чолюлі, де є найбільша у світі піраміда, і вкінці замандрував до Юкатану, де жили маї. Завдяки йому побудовано ряд пишних будівель, яких стиль є тольтекський, що видно напр. у Святині Воїнів у Чічен Ітса.

Доповідачка назвала майську гру в м'яч на спортовому Майдані в Чічен Ітса копаним м'ячем. Правильніше буде назвати цю гру в модерній мові кошівкою, бо грачі перекидали м'яч через перстені, прикріплені до муру на обох кінцях площі й покористувалися під час гри лише ліктями, колінами і стегнами.

Доповідачка залишила у слухачів позитивне враження. Можна сподіватися, що мисткиня виступить з своєю доповіддю в інших українських осередках. Треба дати признання за її труд та побажати їй дальшого успіху в мистецькій діяльності.

Нестор Пінковський

Сумівське Свячене в Ню Йорку

Батьківський Комітет Осередку Спілки Української Молодіі ім. ген. хор. Тараса Чупринки в Ню Йорку, влаштував 17 травня о год 5-ій по полудні у великій залі Дому Визвольного Фронту Свячене, на яке численно, крім сумівської молоді, прибули батьки і запрошені гості.

Свячене відкрив голова Батьківського Комітету п. М. Кукуруза, привітавши представників організацій, отців та сумівську молодь і гостей, зокрема привітав матерів, яких сумівська молодь вшановувала в в День Матері.

Ведення програми перебрав голова Осередку К. Василик, який пригадав наші рідні великодні традиції, які всіми силами стараємось зберегти для нашого молодого покоління. Він підкреслив трудноці, які виникають при вихованні молоді і при збереженні в неї релігійних і національних традицій. Але сумівські виховники і впорядники докладають всіх зусиль, щоб нашу молодь рятувати від зіпсутої вулиці.

Всеч. о. парох Иосафат Кузьмяк з церкви св. Юра спільно з о. Іваном Ткачуком з Православної Церкви провели молитву і поблагословили Божі дари.

Після посвячення присутні вгощалися дарами, які приготували матері.

В мистецькій програмі виступало, гарно підготоване з деклямаціями та рецитаціями в пошану матерів, молоде юнацтво.

Молодий юнак Л. Фурда відіграв на гітарі вправно три народні пісеньки. Танцювальна група найменших, під проводом пані Ґензи гарно відтанцювала кілька національних танків.

Ансамбль бандуристок, під проводом п. Данилова (15 бандур) відспівав кілька стародавніх веснянок, за що одержав бурю оплесків.

Із привітом виступали о. И. Кузьмяк, о. І. Ткачук і д-р І. Козак, які дякували Управі Осередку за велику працю для вдержання української молоді для свого народу.

Кожна присутня мати дістала свіжу, червону рожу — як дар любови від своєї дитини.

Закінчено імпрезу молитвою, після чого голова К. Василик дякував всім тим, що працювали для влаштування цього свяченого, Батьківському Комітетові, батькам, що висилають дітей до СУМ-у і всім присутнім, що так численно зійшлися, допомагають і дорожать ідеями Спілки Української Молоді

Г. Ц.

МІСЦЕ СПОЧИНКУ НАССЕРА

Колишню мошею Аль Фатах перейменовано на мошею ім. Нассера і там похоронено його. Її збудували в часі володіння Нассера, який мешкав недалеко в невеличкому домі.

Відкрито Музей УВАН у Вінніпеґу

В четвер, 22 січня, ввечорі Манітобський міністер культурних справ дост. Филип Петурсон відкрив офіційно Музей Української Вільної Академії Наук — УВАН у „Домі Науки" при вул. Флора ч. 221. Перетинаючи синьожовту стяжку в асисті д-ра Вол. Кисілевського з Оттави й численних представників українських організованих ветеранів на чолі з прапором Української Стрілецької Громади у Вінніпеґу, що його держали о. Д. Ріпак та проф. І. Зельський, міністер заявив що „без історії немає майбутности для народів", і що він рад, що УВАН у Манітобі — перша установа, яка відкриває музей у ювілейному році Провінції 1870 - 1970. З українськими словами на устах „Дай Боже!" міністер склав в імені прем'єра Е. Шраєра й манітобського уряду найкращі побажання новій клітині української культури в приміщенні „Дому Науки". Церемонію відкриття започаткував голова УВАН д-р М. І. Мандрика, вітаючи приявних та запрошуючи голову місцевого Комітету Українців Канади п. С. Семчишина до проведення свята. За почесним столом засіли крім міністра Петурсона й обох голов такі почесні гості УВАН: д-р Вол. Кисілевський з Оттави, пан Михайло Чипчар з Монтреалу та маґістер П. Приступа з Манітобського Державного Музею в Вінніпеґу. Окремо на покутті сидів кобзар Павло Конопленко - Запорожець у народному кобзарському вбранні.

Пан Семчишин, пояснюючи імпрезу, попросив до слова майора Осипа Навроцького, щоб дав огляд життя й праці генерала М. Садовського, якого музей одержава УВАН від Українського Воєнно - Історичного Інституту в Торонті на основі окремого договору з полк. М. Битинським та іншими членами Дирекції Інституту. Зборі одержали привіт від полк. Битинського. З черги говорив п. Іван Зельський про матеріяли музею та їхню вартість. Кобзар Конопленко - Запорожець відіграв три пісні на кобзі, очаровуючи присутніх своїм співом. Покликаний до слова попередній голова УВАН д-р Яр. Рудницький передав на руки д-ра М. І. Мандрики нотаріяльно затверджену грамоту в справі перейняття „Дому Науки" „на трост" Академією Наук — УВАН.

На закінчення проф. М. Боровський прочитав імена жертводавців та представників установ і організацій. Він поінформував присутніх, що ані Манітобська Мистецька Рада, ані Корпорація Сторіччя Манітоби не допомогли в нічому при організації Музею, хоч до них зверталася Президія УВАН у цій справі. Після офіційного відкриття гості оглядали музей і ґалерію УВАН, а пані Ольга Войценко, Оленка Неґрич, І. Тарнавецька й Е. Оброца вгощали присутніх чашкою кави. Присмно вразила всіх візита членів дирекції „Карпатії", що прийшли відвідати музей після місячного засідання під головуванням адв. Сергія Радчука. Президія УВАН склала подяку „Карпатії" за безплатне відступлення окремої коробки в своєму сейфі для зберігання деяких „реліквій" і цінніших матеріялів у сховку. З уваги на безпеку ці „реліквії" й унікати будуть завжди зберігатися в сейфі „Карпатії" й тільки при деяких святкових нагодах будуть виставлені для оглядин публіки. Однією з таких нагод було відкриття музею в роковини незалежности й соборности України 22-го січня. Чергові нагоди будуть своєчасно проголошені в пресі.

Керівник ЮНЕСКО нараджувався в Москві

Совєтська преса з 15 - 16 вересня широко звітувала про перебування в Москві генерального директора ЮНЕСКО Рене Майо, який прибув до Москви з Парижу в супроводі заступника Ради міністрів СССР у справах науки й культури Д. Гвішвілі, з головою Комісії СССР у справах ЮНЕСКО — заступником міністра закордонних справ СССР В. Віноградовим, з заступником голови Ради Міністрів СССР В. Новіковим, який влаштував для гостей, відпоручників і в ОН, спеціяльне прийняття. „Головна мета візити в СССР, — сказав Р. Майо, — полягала в тому, щоб „з'ясувати погляди СССР на питання, які будуть обговорюватись на сесії Генеральної Конференції ЮНЕСКО в жовтні цього року в Парижі". „Правда" й ін. газети, також київська „Радянська Україна" з 16 вересня, подавали, що „Р. Майо відзначив величезний вклад СССР в діяльність ЮНЕСКО". Генеральний секретар ЮНЕСКО висловив подяку Совєтському Союзові за те, що він „посилає в распорядженим ЮНЕСКО своїх спеціялістів, які на практиці розв'язують завдання, що стоять перед нашою організацією". Р. Майо хвалив СССР за його „діяльність у збереженні світового миру".

На Міжнародній конференції бібліотекарів у Москві читають доповіді про Леніна

У Москві розпочала 31-го серпня працю 36-та сесія Міжнародної Федерації Бібліотечних Асоціяцій „ІФЛА", в якій беруть участь бібліотекарі з 34 країн світу, при чому на всіх майже 500 учасників — 100 осіб становить совєтська делеґація. Перед делеґатами першого дня виступали совєтський академік С. Вавілов та перший заступник генерального директора ЮНЕСКО при ОН М. Адісешія. Московська „Комсомольська Правда" з 1-го вересня зацитувала уривок з виступу представника ОН: „В рік, коли святкується 100-річчя з дня народження В. Леніна, нам надзвичайно приємно зібратись тут, у Москві. Ленін надавав великої ваги розвитку бібліотечної справи"... Бібліотекарі з 34 країн світу, в тому із ЗСА і Канади, візьмуть участь у окремому святковому засіданні „ІФЛА" на тему „В. Ленін і бібліотеки", де виступатимуть совєтські представники та представники закордонних бібліотек, які колись відвідував той же Ленін. Учасники конференції працюватимуть по секціях. Крім „ленінської тематики", вони розглядатимуть актуальні питання бібліотекарської та бібліографічної праці, діяльність ОН і ЮНЕСКО в ділянці розвитку бібліотек, як „вогнищ освіти".

НОВИЙ ШКІЛЬНИЙ СТАТУТ В СССР

Московська „Правда" з 21 вересня присвячує передову статтю новому шкільному статутові, затвердженому недавно Радою Міністрів СССР. В цьому новому статуті звертає на себе увагу підвищення вимог до органів освіти, директорів шкіл і вчителів, які відповідають за „якість навчання учнів, рівень їх знань і виховання". „Звільнення учнів від лекцій, — сказано в новому статуті, — для виконування громадських доручень, участи в спортових і інших заходах не допускається. Встановлено також новий порядок оцінювання поведінки учнів. Замість дотеперішньої п'ятибальної системи встановлено такі оцінки: „примірна", „задовільна", „незадовільна". Школярів випускних кляс, що мають річну незадовільну оцінку з поведінки, до іспитів не допускатимуть. Іспити на атестат зрілости вони можуть складати в наступні три роки, якою матимуть позитивну характеристику з місця праці.

ТАРЗАН, Ч. 6441. Медсестра Наомі терпеливо піддається лікуванню

В селі лікуючих мужів... наукова тайна, невідома культурним людям, починає проявлятись супроти медсестри Наомі...

Момбай каже, що він тільки трішки болю завдасть тобі. Думаю, що мусимо вірити йому.

Скажи своїй жінці, щоб похилила вділ голову, Тарзане! Не бійтеся!

Серед мовчанки Момбай делікатно наколює шкіру над хребетним стовпом медсестри Наомі. Серед мовчанки медсестра Наомі затискає зуби, але віра Тарзана у Момбая залишається непохитною...